

Fällen (धन्वाचार्य Beiw. Çiva's MBh. 7, 9536. एकधन्वेयुभिः Bhaṅg. P. 9, 13, 33) diese Form nur am Ende eines adj. comp. nachweisen. P. 5, 4, 132. fg. MBh. 1, 5282. R. GORR. 2, 91, 10. 3, 34, 33. 6, 92, 16. Çāk. 134. RAGH. 2, 8, 3, 6. 18, 8. — Vgl. 1. धनु. 1. धनुस् und धन्वततधन्वन्, अस्थि, उग्र, कृत, तिप्र, तेम, गाण्डीव, तुङ्ग, त्रि, दृढ, पुष्प, शार्ङ्ग, सु, स्थिर.

2. धन्वन् UNĀDIS. 1, 156. m. (nicht in der älteren Sprache) und n. 1) trockenes Land (im Gegens. zum Wasser); dürres Land, Wüste AK. 2, 1, 5. 3, 4, 25, 165. TRIK. 3, 3, 244. H. 940. an. 2, 269. MED. n. 78. तयो कि-तमप्यमप्यु भागं धन्वावा मृगयसो वि तस्युः RV. 2, 38, 7. आर्धन्वा नि सरयत्त आपः 4, 17, 2. समुद्रस्य धन्वन् am Strande 1, 116, 4. याति धन्वेव तौ ईह 3, 43, 1. धन्वन्, निम्न 4, 33, 7. धन्वान्यङ्ग्रा अपणात्पाणान् 19, 7, 5, 33, 6. 83, 10. जने न धन्वन्मि सं यदापः सत्रा वावृर्ध्वनानि यज्ञे 6, 34, 4. 9, 79, 3. धन्वन्निव प्रया अस्ति 10, 4, 1. 63, 15. धन्वन्, कृतत्र 86, 20. य-स्तिरो धन्वातिरोचते der über das Land hin scheint 10, 187, 2 (vgl. NIR. 5, 5 und NAIGH. 1, 13 = अत्ररित्). AV. 6, 100, 1. 5, 13, 1. 7, 41, 1. तं बहि-र्धन्वाद्वक्त्रत्रैर्न पिपासा कृन्तु AIT. BR. 2, 19. ÇAT. BR. 7, 2, 3, 2. 14, 1, 1, 8. TAITT. ÂR. 6, 3, 7. P. 4, 2, 121. धन्वदुर्ग (पुर) M. 7, 70 (Lesart des KULL.). SUÇR. 1, 369, 21. Bhaṅg. P. 9, 4, 22. Sehr häufig mit मरु in comp.: अतीत्य मरुधन्वानम् MBh. 7, 3781. सरस्वतीकूले समेषु मरुधन्वनु 3, 242. 1, 6653. HARIV. 678. Bhaṅg. P. 6, 8, 36. MĀRK. P. 49, 35. — 2) Alhagi Maurorum Tournef., eine in dürrem Lande wachsende Pflanze (vgl. समुद्रात्ता, धन्वपवास, धन्वयास) NIGH. PR. — Vgl. 2. धनु. 2. धनुस्.

धन्वन् m. ein best. Fruchtbaum, welcher in den neuindischen Sprachen Dhāmani, Dhāmana, Dhāmini und Dhunin heisst, NIGH. PR. ÇKDR. RATNAM. 206. MBh. 12, 5837. R. 2, 94, 9. SUÇR. 1, 46, 15. 211, 12. 2, 92, 8. n. die Frucht MBh. 3, 10039. — Vgl. धान्वन्.

धन्वच्छर् (ध + च्छर् Blatt) m. N. eines Baumes, Grewia asiatica Lin., NIGH. PR.

1. धन्वत्तर (1. धनु + अत्तर) n. eine Strecke —, eine Entfernung von einem Dhanu oder 4 Hasta TRIK. 2, 2, 3. दश ० राणि MBh. 8, 4224. — Vgl. धान्वत्तर.

2. धन्वत्तर m. Nebenform von धन्वत्तरि; ihm wird eine Speisegabe (बलि) nach Nordost hin dargebracht MBh. 13, 4662 (vgl. धन्वत्तरि MĀRK. P. 29, 17). als Bein. von Çiva 7, 9536.

धन्वत्तरि (धन्वन् = धन्वनि. + तरि) m. 1) der im Bogen seinen Weg Zurücklegende, Bein. der Sonne MBh. 3, 155. ०यज्ञ ÂÇV. GRHJ. 1, 3, 12. am Morgen und Abend opfert man dem Soma, Vanaspati, Agni-Soma, Indra-Agni, Himmel und Erde, Dhanvantari, Indra, allen Göttern, dem Brahman 2. ähnlich ÇĀKṢH. GRHJ. 2, 14 (wo aber भ-रद्वाधन्वत्तरि). M. 3, 85. eine Speisegabe (बलि) an Dh., das Meer, die Kräuter und Baume, Himmel und Erde KAUC. 74. hat seinen Sitz im Nordosten MĀRK. P. 29, 17; vgl. धन्वत्तर MBh. 13, 4662. — 2) ursprünglich wohl nicht verschieden ist der bei der Quirlung des Oceans auftauchende, einen mit Amṛta gefüllten Krug in der Hand haltende Gott Dhanvantari, der Verfasser des Âjurveda und Arzt der Götter. Divodāsa Dhanv., König von Kāçi, gilt für eine Wiedergeburt des Gottes. TRIK. 2, 7, 21. MBh. 1, 1149. HARIV. 1323. fgg. 1735. 12187. R.

GORR. 1, 46, 30. 6, 6, 22. SUÇR. 1, 1, 7. अहं हि धन्वतरिरादिदेवो जराहृजा-मृत्युहरो ऽमराणाम् 3, 20. 72, 13. 194, 13. 324, 3. 2, 17, 7. 262, 5. VP. 76. 406. fg. Bhaṅg. P. 2, 7, 21. 8, 8, 34. 9, 17, 4. RĀGA-TAR. 7, 1392 (धा०). — 3) N. pr. des Verfassers eines medicinischen Wörterbuchs (निघण्टु, निर्घण्ट, निघण्ट): धन्वत्तरिपण्डितकृतगुडूच्यादिनिघण्ट NIGH. PR. 1. MACK. Coll. II, 63. COLEBR. Misc. Ess. II, 20. Verz. d. Oxf. H. 164, a, 3. No. 431. Verz. d. Kop. H. 105, b. Schol. zu H. 638. fg. (धावत्तरि). Dieser ist viell. eine der 9 Perlen am Hofe Vikramāditya's HARB. Anthol. 1. — Vgl. धान्वत्तर.

धन्वत्तरिग्रस्ता (ध + ग्र) f. die von Dh. genossene Pflanze, Helleborus niger Lin. (कटुकी) RĀGĀN. im ÇKDR.

धन्वत्तरिप adj. von Dhanvantari verfasst: निघण्टु Z. d. d. m. G. 2. 340 (No. 181, e). धा० Verz. d. Oxf. H. No. 431.

धन्वन्त्य (von 2. धन्वन्) adj. auf trockenem Lande befindlich: आपः AV. 1, 6, 4. 19, 2, 2. TAITT. ÂR. 6, 4, 4.

धन्वपति (धन्वन् + पति) m. gaṇa अश्वपत्यादि zu P. 4, 1, 84.

धन्वपवास (2. धन्वन् + प०) m. Alhagi Maurorum Tournef. BHAR. zu AK. 2, 4, 3, 10. ÇKDR. Auch ०पवासक m. RĀGĀN. ebend.

धन्वयास (2. धन्वन् + यास) m. dass. AK. 2, 4, 3, 10.

धन्वायन m. wohl Bogenträger (von 1. धन्वन्): भीमधन्वायनी सेना MBh. 5, 7633.

धन्वायिन् (von 1. धन्वन्) adj. einen Bogen führend VS. 16, 22.

धन्वायिन् (wie eben) adj. dass. Ind. St. 2, 28.

धन्वासैक् oder ०सैक् (1. धन्वन् + सैक्, साक्) adj. des Bogens mächtig RV. 1, 127, 3.

धन्विन् (von 1. धन्वन्) 1) adj. subst. mit einem Bogen versehen, Bogenschütze AK. 2, 8, 3, 37. H. 771, Sch. H. an. 2, 269. MED. n. 77. MBh. 4, 1639. 8, 2214. N. 1, 4. HARIV. 10496. R. 2, 83, 4. 3, 4, 37. KUMĀRAS. 3, 10. RAGH. 9, 57. ÇĀK. 38. MĀLAV. 90. Bhaṅg. P. 1, 12, 21. इषु ० Pfeil und Bogen führend TAITT. ÂR. 5, 1, 2. बहु ० viele Bogen führend, von Çiva MBh. 7, 9537. Vgl. दृढ. — 2) m. der Schütze im Thierkreise VARĀH. BRH. S. 5, 41. 102, 5. LAGHŪ. 1, 12, 20. — 3) m. Bein. Çiva's ÇIV. MBh. 12, 10361. Vishṇu's H. ç. 73. Arguna's H. an. (in Med. ist wohl अर्जुन st. अर्हण zu lesen). H. ç. 137 (fälschlich धन्वा st. धन्वी). Viçva im ÇKDR. — 4) m. N. pr. eines Sohnes des Manu Tāmāsa HARIV. 429. — 5) m. N. pr. eines Scholiasten Verz. d. B. H. No. 311. — 6) m. N. verschiedener Pflanzen: a) (als Bein. Arguna's) Terminalia Arguna W. u. A. H. an. MED. RĀGĀN. im ÇKDR. — b) Mimosa Elengi Lin. (वकुल). — c) Alhagi Maurorum Tournef. (gehört zu 2. धन्वन्) RĀGĀN. — 7) adj. verschmitzt, verschlagen H. an. Viçva im ÇKDR.

धन्विन् m. ein best. Thier: दिव्यो धन्विन् उक्तः कोलः स्याच्छूकोरो ऽथ गौरुत्ता । आ सारमेय उक्तः VARĀH. BRH. S. 87, 9.

धम् (धमा), धमति DHĀTUP. 22, 29. P. 7, 3, 78. VOP. 8, 70; दध्मौ; धमि-प्यति (HARIV. 13865. R. 3, 62, 7. 4, 45, 12. 5, 3, 87. 6, 29, 5) und धमास्यति; अधमासीत् VOP. 8, 87; pass. धम्यते (in der älteren Sprache und im Epos) und धमायते, ep. धमायति (auch ÇAT. BR.; s. u. आ), धमायन्; partic. धमित (nur in der alten Sprache) und धमात; 1) blasen, aushauchen; b) asen (eine Pfeife, Muschel); anblasen, aufblasen NAIGH. 2, 14. 19, 3,